

"מלחמה מתוך אהבה"

סמ"ר עמרי ניב פיירשטיין ז"ל

כתיבת מערך השיעור : פני חזיז - רשת אמי"ת

נתוני יסוד ומבוא למורה

- **שם הנופל:** סמ"ר עמרי ניב פיירשטיין ז"ל.
- **הציטוט המלווה (הסטיקר):** "מלחמה מתוך אהבה" / "לא נלחמתי משנאה אל מי שלפניך, אלא מאהבה לאלו שמאחוריך".
- **רציונל פדגוגי ("מהמיתוס אל האנושי"):** לשבור את הסטיגמה שמי שיוצא למאבק (בשדה הקרב או בחיים) חייב להתמלא בשנאה ורוע. נלמד מעמרי, בחור צעיר שאהב לנגן בגיטרה וצבע ספסל בבסיס כדי לשוחח עליו עם טירונים, שהגבורה הגדולה ביותר – זו שהצילה את כל יושבי הבסיס – נבעה מהחלטה להביט לאחור באהבה כדי להגן על החלשים, ולא רק להביט קדימה בשנאה כלפי האויב.
- **מטרות השיעור:**
 1. **חיבור רגשי:** היכרות עם עמרי כאדם רגיש, אוהב אדם, שהפך בבוקר אחד לגיבור היסטורי.
 2. **הקניית ידע והגות:** לימוד הטקסטים המדגישים כי אלימות, גם כשהיא צודקת ומוסרית, פוצעת את הנפש, ורק יציאה למאבק מתוך "אהבה למה שמאחוריך" שומרת על האנושיות.
 3. **בירור זהות:** זיהוי המניעים הפנימיים שלנו בזמן קונפליקט – האם אנו נאבקים כדי להרוס את היריב, או כדי להגן על מה שחשוב לנו?
 4. **אחריות למעשה:** יציאה לפעולה אקטיבית ליישום מאבק/קונפליקט מתוך אהבה בסביבה הקרובה.
- **רקע על הדמות (תמצית למורה):** עמרי גדל בגבעתיים, חניך ומדריך בנוער העובד והלומד. נמשך לספורט ולמוזיקה. שירת כלוחם-נהג מבצעי בחטיבת החילוץ בבסיס

הטירונים זיקים. היה דמות אבהית לטירונים החדשים. בבוקר ה-7.10.2023, עמרי, יחד עם שישה מפקדים ולוחמים ותיקים נוספים, נלחמו בגבורה מול עשרות מחבלים. שבעת הלוחמים הללו נפלו בקרב, אך הצילו 90 טירונים וכ-30 אזרחים. בסיס זיקים היה היחיד בגזרה שלא נכבש.

1. הטבעת הרגשית: "הניצוץ" (10 דקות)

בחר אפשרות אחת מבין השתיים:

- **אפשרות א' – טריגר "הספסל וקרב הגבורה":** המנחה מציג תמונה (או מתאר) ספסל פשוט מצבוע עץ. הוא מספר: "זהו ספסל שעמרי צבע בעצמו בבסיס הטירונים זיקים. הוא נהג לשבת שם ולשוחח מלב אל לב עם הטירונים הצעירים והמפוחדים שרק התגייסו. ב-7 באוקטובר, אותו צעיר שישב על הספסל, רץ יחד עם עוד שישה מפקדים בלבד, כדי לעמוד כחומת מגן מול עשרות מחבלים צמאי דם. כל השבעה ננהרגו, אבל בזכותם ניצלו 120 איש מאחוריהם".
 - **שאלות לשיח:** מה הקשר בין חייל שצובע ספסל כדי להרגיע טירונים, לבין לוחם שמסתער על מחבלים? האם זו אותה תכונת אופי?
- **אפשרות ב' – טריגר "הקולות של האפוס – אלימות מול הגנה":** המנחה מקריא משפט קצר של ג'יי. אר. טולקין (מתוך הנספחים לטקסט): "אינני אוהב את החרב הנוצצת בשל חדותה... אני אוהב רק את מה שהם מגנים עליו". לאחר מכן המנחה מציג את דמותו של עמרי, ואת הסיטואציה שבה יצא מהמיגונית כדי להציל את חברתו לנשק שנפצעה, ולגונן בגופו על הטירונים.
 - **שאלות לשיח:** כשאתם שומעים את המילה "לוחם", מה עולה לכם בראש – אגרסיביות ואהבת אקשן, או דווקא רגישות ואהבה לחלש?

2. טבעת הערך והלימוד: "לב השיעור - הגרעין הלמדני" (15 דקות)

- **הצגת הסטיקור:** "מלחמה מתוך אהבה".
- **לימוד הפרשנות (מתוך הספר "פרקי בנים" בעריכת הרב שי פירון וג'קי שימל):**
 - **פסקה א' (אהבת המגן מול תאוות השנאה):** "הלוחם המוסרי הוא זה היוצא לקרב לא מתוך תאוות דם, מתוך אהבת נקם. הוא יוצא לקרב בשל הכרח קיומי להגן על מי שנותרו מאחור, על הבית, על המולדת. גילברט קיט' צ'סטרטון קבע שהחייל (הראוי) נלחם לא מפני שהוא שונא את מה שנמצא

מולו, אלא מפני שהוא אוהב את מה ואת מי שנמצא מאחוריו. כאשר השנאה היא המניע, המלחמה הופכת למסע של הרס חסר עכבות. אך כאשר האהבה וההגנה הן המניע, הלוחם שומר על אנושיותו גם ברגעים של תופת."

■ **שאלה לדיון:** מה ההבדל המעשי בשטח (או בחיים שלנו) בין אדם

שפועל מתוך שנאה למי שמולו לאדם שפועל מתוך אהבה למי

שמאחוריו? איך התוצאה של המאבק תיראה אחרת?

○ **פסוק ב' (פנחס והפצע הפנימי):** "כשעמד פנחס אל מול שחיתות שאימה להחריב את התשתית המוסרית של ישראל, הוא קם ולקח את הרומח בידו... פנחס היה צריך 'לקום'. לפני כן, ישב בתוך העדה. לאחר שפנחס עשה את שהיה מוטל עליו, מדגיש הכתוב: 'הִנְנִי נֹתֵן לְךָ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם'. מדוע נזקק לברכת השלום? ברכת השלום נועדה לרפא אותו, גם אלימות צודקת פוצעת. אלוהים נדרש לרפא את הפצע שנפער בלבו של פנחס. מי שנלחם מתוך אהבה נושא צלקת כואבת, אדם מושחת הנלחם מתוך שנאה אינו מרגיש דבר."

■ **שאלה לדיון:** הטקסט מחדש שגם כשאתה צודק לחלוטין ומשתמש

בכוח מוצדק - אתה "נפצע" מזה בנפשך. מדוע מי שנלחם מתוך

אהבה נושא צלקת, בעוד שמי שנלחם משנאה לא מרגיש כלום?

○ **פסוק ג' (החיבור לעמרי – המבט לאחור):** "עומרי הביט לאחור, הוא רצה להגן על הטירונים, הוא ביקש להצילם מאכזריותם של מחבלי החמאס. עמרי יצא מהמיגונית בעקבות חברתו לנשק שיצאה לפניו ונורתה, עומרי דאג לפינויה. עומרי הביט לאחור מפני שאהב את אחיו ואחיותיו. הוא מסר את חייו שלו כדי להציל את חייהם."

■ **שאלה לדיון:** עמרי הביט לאחור בזמן שהיה צריך להביט קדימה אל

האויב. איך "להביט לאחור" בחיים שלנו עוזר לנו לנהל את המאבקים

שלנו בצורה נכונה יותר?

הסבר מושגים

- **פרדוקס:** סתירה פנימית; שילוב של שני מושגים או רעיונות שלכאורה אינם יכולים להתקיים יחד (כמו מלחמה שהיא הרס, ואהבה שהיא יצירה).

- **מניע חיובי לעומת מניע שלילי:** פעולה הנובעת מתוך רצון להגן על טוב (אהבה, חירות) לעומת פעולה הנובעת מתוך רצון להרוס או לנקום (שנאה). המניע משפיע על הדרך שבה הפעולה מתבצעת.
- **טוהר הנשק:** עיקרון מוסרי המחייב את הלוחם להשתמש בכוחו ובנשקו רק למילוי המשימה, ולהימנע מפגיעה מיותרת בחפים מפשע או בשבויים.

שאלות הבנה והעמקה

שאלות הבנה:

1. על פי הפסקה הראשונה, מהו ההבדל המהותי בין המניעים הרגילים למלחמה לבין המניע של "מלחמה מתוך אהבה"?
2. כיצד, לפי הפסקה השנייה, משפיע המניע (אהבה או שנאה) על האופן שבו מתנהלת המלחמה בפועל?

שאלות העמקה:

1. הסופר ג.ק. צ'סטרטון כתב: "החייל האמיתי נלחם לא בגלל שהוא שונא את מי שנמצא מולו, אלא בגלל שהוא אוהב את מי שנמצא מאחוריו". כיצד הבנה זו שומרת על בריאותו הנפשית של הלוחם לאחר שהקרב מסתיים?
2. כיצד עיקרון זה יכול להיות מיושם ב"מלחמות" יומיומיות שלנו – למשל, כשאנחנו נאבקים על צדק חברתי או מגינים על חבר שעבר חרם? כיצד עושים זאת "מתוך אהבה" ולא מתוך שנאה כלפי הפוגע?

3. טבעת הזהות: "איפה זה פוגש אותי?" (10 דקות)

- **מטרה:** יישום התפיסה של "מאבק מתוך אהבה" לחיים של החניכים.
- **פעילות זהות ("על מה אני נלחם?"):** המנחה מבקש מהחניכים לחשוב על סכסוך, מאבק או קונפליקט משמעותי שהיה להם לאחרונה (ויכוח סוער עם ההורים, ריב עם חבר קרוב, מאבק אידיאולוגי ברשת החברתית).
- **שאלת המפתח להתבוננות:** "היכן בחיים שלי, כשאני מנהל מאבק, אני פועל מתוך שנאה וכעס על מי שמולי (רצון 'להשמיד' את היריב, להעליב או לרמוס את עמדתו), במקום לפעול מתוך אהבה למה שמאחוריי (רצון להגן על הגבולות שלי, על האמת

שלי, על הערכים שלי)? איך הקונפליקט היה נראה אם הייתי זוכר להילחם מתוך אהבה?"

4. טבעת האחריות: "פשוט תעשו - מבט לאחור" (10 דקות)

- אפשרות א' (במרחב המכינה/התיכון/תנועת הנוער): "מבצע: הספסל של עמרי"

- הקריאה לפעולה: למדנו שעמרי צבע ספסל בבסיס וישב לדבר עם טירונים שהיו צעירים ממנו וזקוקים להכוונה, ומתוך הקשר הזה נבעה ההגנה עליהם בקרב.

- הביצוע הפרקטי מחר בבוקר: המשימה של הכיתה/קבוצה היא "להביט לאחור" אל שכבות הגיל הצעירות יותר במוסד החינוכי (או חניכים צעירים בתנועה). כל חניך צריך לאתר בימים הקרובים תלמיד צעיר ממנו, כזה שנראה מבודד, לחוץ או אבוד, וליזום איתו "שיחת ספסל" – בדיוק כפי שעשה עמרי. להיות עבורו "שכפ"צ" חברתי, להגן עליו ולהעניק לו תחושת ביטחון במרחב הבית-ספרי.

- אפשרות ב' (במרחב האישי והמשפחתי): "קונפליקט מתוך אהבה"

- הקריאה לפעולה: כולנו מנהלים "מלחמות" וריבים בתוך הבית (מול ההורים או האחים). בדרך כלל, ברגע של כעס, אנחנו רוצים רק "לנצח" את מי שמולנו ולפגוע בחזרה.

- הביצוע הפרקטי בסופ"ש: לקראת החזרה הביתה לסוף השבוע, כל חניך מתחייב שבקונפליקט או בוויכוח הראשון שייווצר בבית, הוא ישנה מודעות וישתמש בשיטת "הלוחם של טולקין/עמרי": רגע לפני שמגיבים בכעס, לעצור בראש, להזכיר לעצמי שאני אוהב את האדם שעומד מולי, ושהוויכוח נועד רק להגן על הגבולות שלי (הצורך שלי בפרטיות/הבנה), ולא לפגוע בו. המשימה היא לסיים את הוויכוח מבלי להעלות את הטונים ומבלי להשתמש במילים פוגעניות. בתחילת השבוע הבא ישתפו החניכים איך הגיבה הסביבה לשינוי הזה בניהול הריב.

5. משימה מעשית

ביצוע אחת משתי המשימות המעשיות המפורטות בטבעת האחריות (יוזמת "שיחת ספסל" עם תלמיד צעיר/מבודד, או ניהול קונפליקט משפחתי בדרכי אהבה והקשבה) ודיווח קצר עליה במפגש הבא.

6. כתיבה אישית למשפחת הנופל

הנחיה למורה/תלמיד: כתוב מכתב אישי קצר למשפחתו של סמ"ר עמרי ניב פיירשטיין ז"ל: ספר להם מה למדת מדמותו, מרוח ה"מלחמה מתוך אהבה" וההגנה על החלש, ומה היית רוצה לאמץ באורחות חיך מתוך מורשתו.

7. נספח ללימוד עצמי, בחברותא או בכיתה (מקורות מתוך הספר "פרקי בנים" בעריכת הרב שי פירון וג'קי שימל)

- **הסטיקר והמשפט המכונן:** "לא נלחמתי משנאה אל מי שלפניך, אלא מאהבה לאלו שמאחוריך" / "מלחמה מתוך אהבה"
- **מתוך הפירוש של הרב שי פירון וג'קי שימל (מתוך הספר "פרקי בנים"):**
 - "הלוחם המוסרי הוא זה היוצא לקרב לא מתוך תאוות דם, מתוך אהבת נקם. הוא יוצא לקרב בשל הכרח קיומי להגן על מי שנותרו מאחור, על הבית, על המולדת. גילברט קיט' צ'סטרטון קבע שהחייל (הראוי) נלחם לא מפני שהוא שונא את מה שנמצא מולו, אלא מפני שהוא אוהב את מה ואת מי שנמצא מאחוריו. כאשר השנאה היא המניע, המלחמה הופכת למסע של הרס חסר עכבות. אך כאשר האהבה וההגנה הן המניע, הלוחם שומר על אנושיותו גם ברגעים של תופת."
 - "כשעמד פינחס אל מול שחיתות שאימה להחריב את התשתית המוסרית של ישראל, הוא קם ולקח את הרומח בידו... לאחר שעשה פינחס את שהיה מוטל עליו, מדגיש הכתוב: 'הִנֵּנִי נֹתֵן לֹא אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם'. מדוע נזקק לברכת השלום? ברכת השלום נועדה לרפא אותו, כי גם אלימות צודקת פוצעת. אלוהים נדרש לרפא את הפצע שנפער בליבו של פינחס. מי שנלחם מתוך אהבה נושא צלקת כואבת, אדם מושחת הנלחם מתוך שנאה אינו מרגיש דבר."
 - "עומרי הביט לאחור, הוא רצה להגן על הטירונים, הוא ביקש להצילם מאכזריותם של מחבלי החמאס. עומרי יצא מהמיגונית בעקבות חברתו לנשק

שיצאה לפניו ונורתה, עומרי דאג לפינויה. עומרי הביט לאחור מפני שאהב את אחיו ואחיותיו. הוא מסר את חייו שלו כדי להציל את חייהם."

● הסבר מושגים:

- **הפצע שבאלימות המוצדקת:** התובנה העמוקה שגם כאשר הפעלת הכוח היא נכונה, מוסרית והכרחית להגנה על החיים, עצם השימוש באלימות מותיר צלקת בנפשו של האדם הטהור. ברכת השלום נועדה לרפא פצע זה.
- **להביט לאחור:** הנכונות למקד את המחשבה והתודעה במטרת ההגנה ובאהבה לאלו הזקוקים לשכפ"צ חברתי ופיזי, ולא להתמקד רק בהרס האויב.

● מקורות השראה נוספים מתוך הספר:

- **מקור השראה 1 (ג"י. אר. אר. טולקין):** "מלחמה מוכרחת להיות, כל עוד אנו מגינים על חיינו מפני משמיד שיבלע את הכול; אך אינני אוהב את החרב הנוצצת בשל חדותה, ולא את החץ בשל מהירותו, ולא את הלוחם בשל תהילתו. אני אוהב רק את מה שהם מגינים עליו."
- **מקור השראה 2 (גולדה מאיר):** "כשיבוא שלום, אולי בבוא העת נוכל לסלוח לערבים על שהרגו את בנינו, אך קשה מכך יהיה לסלוח להם על שהכריחו אותנו להרוג את בניהם."
- **מקור השראה 3 (מרטין לותר קינג / מרטין בובר):** "השבת שנאה תחת שנאה מרבה שנאה, ומוסיפה חושך עמוק יותר ללילה שכבר נעדר כוכבים. חושך אינו יכול לגרש חושך: רק אור יכול לעשות זאת. שנאה אינה יכולה לגרש שנאה: רק אהבה יכולה לעשות זאת."
- **מקור השראה 4 (נתן אלתרמן - 'מגש הכסף'):** "לא הִחְלִיפוּ בְּגָדָם, לֹא מָחוּ עוֹד בְּמֵים אֶת עֲקֻבוֹת יוֹם-הַפֶּרֶךְ וְלִיל קוֹ הָאֵשׁ... נִזְרִים מִמְּרָגוֹעַ... וְאָמְרוּ: אֲנַחְנוּ מִגֵּשׁ הַכֶּסֶף שֶׁעָלִיו לָהּ נִתְּנָה מְדִינַת הַיְּהוּדִים."